

3. Відео перевірка слуху. URL: https://www.youtube.com/watch?v=too-yMHzFnQ&list=LL&ab_channel=ShockAndRock

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Барилко Олег Іванович

магістрант спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки), Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Федчишин Ольга Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
olga.fedchishin.77@gmail.com

Сьогодні в країні є потреба в активних амбітних, творчих, самостійних фахівцях, які систематично самоудосконалюються, займаються самонавчанням. Відповідно, це передбачає модернізацію освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Складовою професійної компетентності є дослідницька компетентність здобувачів вищої світи, яка передбачає розвиток дослідницьких умінь та навичок та реалізацію креативності здобувачів освіти. Достатньо великі можливості для формування дослідницької компетентності мають природничі дисципліни, в процесі вивчення яких фахові знання підсилюються самостійною дослідницько-пошуковою діяльністю.

У наукових працях дослідницька компетентність – це інтегральна характеристика, що містить особистісні якості, знання, уміння, досвід, цінності; це складова професійної культури фахівця, який на достатньо високому рівня володіє науковим апаратом теоретичних та практичних навичок дослідницької діяльності.

Сучасний здобувач освіти для ефективного вивчення природничо-наукових дисциплін має володіти методами наукового пізнання та дослідницькими знаннями й уміннями.

Експериментальні завдання відіграють важливу роль у формуванні дослідницької компетентності. Дослідницька компетентність передбачає здатність здобувача освіти до наукового мислення, аналізу та інтерпретації результатів досліджень [2].

Ефективність використання експериментальних задач в освітньому процесі значною мірою визначається і їх технологічністю, і невибагливістю у виборі обладнання, можливістю використання не тільки під час навчальних занять, але й на факультативних заняттях, позакласних заходах, для організації навчально-дослідницької роботи здобувачів освіти [3].

Зауважимо, що саме компетентності дозволяють вільно орієнтуватись в інформаційному просторі, суспільстві тощо. Навчання у закладах вищої освіти забезпечує реалізацію мобільності знань, яка передбачає наявність умінь здійснювати пошук наукової інформації, проводити експериментальні дослідження тощо.

Основними завданнями дослідницької діяльності є:

- розвиток у майбутніх вчителів умінь проводити експериментально-дослідну діяльність у галузі;
- формування у здобувачів освіти дослідницької компетентності, наукового стилю мислення;
- наявність потреби у розвитку наукового світогляду, систематичного самовдосконалення.

Під час підготовки майбутніх учителів природничих наук потрібно акцентувати увагу на таких основних характеристиках як:

- вміння усвідомлювати характер науково-пошукової діяльності яка є творчою та спрямована на пошук нетривіальних рішень;
- загальнонаукова та предметна фахова обізнаність;
- володіння вміннями творчо мислити, приймати оригінальні та конструктивні рішення;
- знати методологію наукового пошуку, вміти застосовувати сучасні дослідницькі технології.

Для ефективного формування дослідницької компетентності потрібно також використовувати такі форми роботи як діяльність студентського наукового товариства; робота проблемних груп; зустрічі здобувачів вищої освіти з провідними вітчизняними фахівцями, методистами; участь у наукових семінарах, конференціях, міжнародних та грантових програмах тощо.

Таким чином, пріоритетним напрямом удосконалення сучасної системи освіти є сформувати в особистості глибокі, інваріантні знання, дослідницькі уміння та здатність до самоосвіти; підвищення статусу природничої освіти та підсилення природничого складника в освітніх програмах [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лящук Д.В., Федчишин О.М. Формування STEM-компетентностей у процесі вивчення фізики. *Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог Нової української школи»*, 18-19 травня 2023 року. Тернопіль. 2023. С. 63-65.
2. Мадар Л. А., Федчишин О. М. Експериментальні завдання як засіб формування дослідницької компетентності. *Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог Нової української школи»*, 18-19 травня 2023 року. Тернопіль. 2023. С. 156-158.

3. Федчишин О. М., Мохун, С. В. Методичні можливості застосування експериментальних задач для розвитку винахідницької та дослідницької діяльності учнів. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна.* – Кам'янець-Подільський, 2018. – Випуск 24: *STEM-інтеграція як важлива передумова управління результативністю та якістю фізичної освіти.* – С. 84-88. DOI: <https://doi.org/10.32626/2307-4507.2018-24.84-86>

УПРОВАДЖЕННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Тишкова Марія Дмитрівна

науковий співробітник відділу STEM-освіти, Інститут педагогіки НАПН України
maria_td@ukr.net

Постановка проблеми. Як відомо, акронім STEM позначає чотири основні галузі знань (наука, технології, інженерія та математика), які є потужним двигуном технологічного й економічного розвитку країн. В освіті STEM досліджується з різних аспектів. Як інтеграційна основа, що забезпечує міжпредметні зв'язки на рівні змісту і/або діяльності. У цьому аспекті STEM доповнюється іншими освітніми компонентами (мистецтвом, читанням тощо), що розширює його інтеграційні можливості. STEM також розглядається як діяльнісна основа для творчої, конструкторської, винахідницької діяльності. У цьому аспекті виокремлюється STEM середовище (STEM-центри, хаби, лабораторії тощо).

Виклад основного матеріалу. У дослідженнях і публікаціях також використовуються терміни STEM-технології та STEM технологія. STEM-технології розглядаються як технології навчання, які полягають в отриманні теоретичних наукових знань у ході практичної діяльності. Активне впровадження STEM-технологій у навчанні перш за все забезпечує злагоджений та мотивований процес навчання, де кожна діяльність викликає особливий інтерес та є доступною та зрозумілою для учнів [1].

STEM технологія або технологія STEM-освіти розглядається як дидактична система підготовки молоді до свідомого життя у високотехнологічному суспільстві, в якому треба бути не лише споживачем і користувачем відповідної продукції, але й бути творцем її, обслуговуючим персоналом і сервіс-менеджером [2].

У дослідженні О. Стрижака, І. Сліпухіної, Н. Поліхун та І. Чернецького [5] запропоновано загальне визначення STEM-освіти як педагогічної технології формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей учнів / студентів, рівень яких визначає конкурентну спроможність особистості на сучасному ринку праці. А STEM-технологія, як підхід до навчання, тлумачиться